

COUR DE JUSTICE

BENELUX

GERECHTSHOF

A 2022/1/6

ARREST

Inzake:

Naam: Proost-Van Gorp nv

Tegen:

Naam: Pelckmans Turnhout nv

Procestaal: Nederlands

ARRET

En cause :

Nom : Proost-Van Gorp nv

Contre:

Nom : Pelckmans Turnhout nv

Langue de la procédure : le néerlandais

GRIFFIE

1, rue du Fort Thüngen
L-1400 LUXEMBURG
TEL. (00 352) 28.11.33.30
Info@courbeneluxhof.int

www.courbeneluxhof.int

GREFFE

1, rue du Fort Thüngen
L-1400 LUXEMBURG
TEL. (00 352) 28.11.33.30
Info@courbeneluxhof.int

Het Benelux-Gerechtshof heeft in de zaak A 2022/1 het volgende arrest gewezen

1. Overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag van 31 maart 1965 betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof (verder: het Verdrag) heeft het Hof van Cassatie van België in een arrest van 6 januari 2022 gewezen in de zaak van Proost-Van Gorp nv tegen Pelckmans Turnhout nv, vragen van uitleg gesteld aan het Benelux-Gerechtshof met betrekking tot de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom (ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.10).

De feiten

2. Bij vonnis van 26 november 2015 verbood de rechtbank van koophandel te Antwerpen de eisende partij Proost-Van Gorp nv om bepaalde producten te verkopen onder verbeurte van een dwangsom van 2.500 euro per dag waarop een inbreuk werd vastgesteld of voortduurde vanaf het verstrijken van een periode van 15 dagen na de betekening van het vonnis, met een maximum aan te verbeuren dwangsommen van 100.000 euro.

Nadat de verwerende partij Peckmans Turnhout nv het vonnis op 4 oktober 2018 betekende, betekende zij op 5 maart 2020 een bevel tot betaling van een bedrag van 25.000 euro aan verbeurde dwangsommen omwille van inbreuken op de hoofdveroordeling begaan vanaf 10 februari 2020 tot en met 19 februari 2020.

De eisende partij stelde verzet in tegen dit bevel tot betaling omdat volgens haar vanaf de zestiende dag na de betekening van het voormelde vonnis tot 30 november 2018 reeds ten belope van het gestelde maximumbedrag dwangsommen waren verbeurd. Zes maanden nadien, op 1 mei 2019, zou volgens haar dit maximumbedrag verjaard zijn. De ingetreden verjaring verhindert dat de verwerende partij nadien nog dwangsommen invordert, aldus de eisende partij.

Nadat de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen bij vonnis van 12 oktober 2020 het verzet van de eisende partij ongegrond verklaarde, verwierp ook het hof van beroep te Antwerpen bij arrest van 22 februari 2021 het standpunt van de eisende partij. Het hof van beroep stelde vast dat uit geen enkel stuk bleek dat de verwerende partij op verbeurde dwangsommen aanspraak zou hebben gemaakt voorafgaand aan 10 februari 2020. Het hof meende dat een inbreuk op de hoofdveroordeling evenmin af te leiden was uit een eenzijdige verklaring '*post factum*' van de eisende partij dat zij de hoofdveroordeling in de reeds verstreken tijdsspanne niet zou hebben uitgevoerd, wanneer de verwerende partij voor die periode geen aanspraak maakte op verbeurde dwangsommen. Het hof van beroep oordeelde daarnaast dat de verwerende partij het bewijs had geleverd van de verbeurde dwangsommen, die voorwerp waren van het bevel tot betaling van 5 maart 2020.

De eisende partij voert voor het Hof van Cassatie in essentie aan dat wanneer de dwangsomrechter een bedrag heeft bepaald waarboven de dwangsom niet meer wordt verbeurd, de verjaringstermijn begint te lopen zodra het gestelde maximumbedrag werd bereikt, zodat het voor de schuldeiser niet volstaat om de inbreuken te bewijzen waarvoor de dwangsom wordt ingevorderd, maar dat hij ook dient te bewijzen dat het maximumbedrag niet reeds voordien was bereikt. De eisende partij verwijt het hof van beroep te Antwerpen dit niet te zijn

nagegaan en zijn oordeel dat het maximumbedrag niet werd bereikt, louter af te leiden uit het feit dat de schuldeiser voordien nooit dwangsommen heeft ingevorderd.

De prejudiciële vragen

3. Aangezien het geschil betrekking heeft op de invordering van dwangsommen nadat het vastgelegde maximumbedrag aan te verbeuren dwangsommen is bereikt, meent het Hof van Cassatie dat het slechts kan oordelen nadat de artikelen 1, 2, 3 en 7 van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom zijn uitgelegd aan de hand van een antwoord op de drie navolgende prejudiciële vragen:

1) begint in geval de dwangsomrechter een bedrag heeft bepaald waarboven de dwangsom niet meer wordt verbeurd, de verjaringstermijn te lopen zodra het gestelde maximumbedrag werd bereikt?

2) zo ja, dient de schuldeiser in dat geval niet enkel te bewijzen dat de ingevorderde dwangsommen binnen het maximumbedrag zijn verbeurd, maar ook dat het maximumbedrag niet voortijdig was bereikt?

3) maakt het hierbij verschil of de dwangsomveroordeling een verplichting tot het verrichten van een bepaalde prestatie betreft of een verbod iets te doen?

Het verloop van het geding

4. Het Hof heeft, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag, een voor conform getekend afschrift van het arrest van het Hof van Cassatie van België gezonden aan de partijen en aan de Ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg.

De partijen en de Ministers van Justitie hebben de gelegenheid gekregen om schriftelijke opmerkingen te maken over de aan het Hof gestelde vragen.

Voor de eisende partij Proost-Van Gorp nv heeft mr. Jan Surmont, advocaat bij de balie van Antwerpen, op 11 april 2022 een memorie neergelegd.

Voor de verwerende partij Pelckmans Turnhout nv heeft mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, op 28 maart 2022 een memorie neergelegd.

Plaatsvervangend advocaat-generaal Ria Mortier heeft op 7 september 2022 schriftelijk geconcludeerd.

Ten aanzien van het recht

De eerste prejudiciële vraag

5. Artikel 2 van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom bepaalt: *“De rechter kan de dwangsom hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding vaststellen. In de laatste twee gevallen kan de rechter eveneens een bedrag bepalen waarboven geen dwangsom meer verbeurd wordt”*.

Uit de inhoud van deze bepaling volgt dat het door de rechter bepaalde maximumbedrag betrekking heeft op te verbeuren dwangsommen en niet op in te vorderen dwangsommen. Zodra het maximumbedrag is bereikt, kan als gevolg van een volgende inbreuk op de hoofdveroordeling geen dwangsom meer worden verbeurd.

6. Artikel 7, lid 1, van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom bepaalt: *“Een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij verbeurd is”*.

Uit de bewoordingen van deze bepaling volgt dat de verjaringstermijn van zes maanden een aanvang neemt daags nadat een dwangsom is verbeurd, dat wil zeggen daags nadat de dwangsomschuldenaar een inbreuk op de hoofdveroordeling beging. De verjaring van een dwangsom neemt niet weg dat deze voordien is verbeurd, maar heeft slechts tot gevolg dat de dwangsom niet meer in rechte kan worden ingevorderd.

7. Uit de tekst van voornoemde wetsbepalingen volgt aldus dat een verjaringstermijn loopt voor iedere dwangsom die is verbeurd tot het ogenblik waarop het door de rechter bepaalde maximumbedrag is bereikt, zonder dat nadien nog een dwangsom kan worden verbeurd en een verjaringstermijn kan aanvangen.

8. Bovendien kan uit de Gemeenschappelijke memorie van toelichting van de Beneluxovereenkomst houdende de Eenvormige wet betreffende de dwangsom worden afgeleid dat de korte verjaringstermijn van artikel 7, lid 1, in samenhang met de in artikel 2 voorziene mogelijkheid voor de rechter om een maximumbedrag aan te verbeuren dwangsommen te bepalen, ertoe strekt de dwangsomschuldeiser ertoe aan te moedigen om bij het invorderen van de verbeurde dwangsommen de nodige oplettendheid aan de dag te leggen ter bescherming van de dwangsomschuldenaar.

Met deze doelstelling van bescherming van de dwangsomschuldenaar strookt dat verbeurde, maar verjaarde dwangsommen mee te rekenen zijn om te bepalen of het gestelde maximumbedrag van de dwangsom is bereikt.

9. Het voorgaande doet geen disproportionele afbreuk aan het recht van de dwangsomschuldeiser op daadwerkelijke uitvoering van de rechterlijke uitspraak, gelet op het legitieme doel van rechtszekerheid en goede rechtsbedeling, nagestreefd met de verjaringsregels.

Artikel 7, lid 3, van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom bepaalt dat de verjaring wordt geschorst *“zolang degene die de veroordeling verkreeg met het verbeuren van de dwangsom redelijkerwijs niet bekend kon zijn”*.

Deze schorsingsmogelijkheid van de verjaringstermijn verhindert dat de korte verjaringstermijn verstreken kan zijn zonder dat de dwangsomschuldeiser ooit van een inbreuk op de hoofdveroordeling op de hoogte kon zijn. Deze schorsingsmogelijkheid van de verjaring, mede in acht genomen de stuitingsmogelijkheden van de verjaringstermijn, biedt voldoende bescherming aan de dwangsomschuldeiser.

10. De eerste prejudiciële vraag dient bijgevolg als volgt te worden beantwoord:

In geval de dwangsomrechter een bedrag heeft bepaald waarboven de dwangsom niet meer wordt verbeurd, loopt een verjaringstermijn voor iedere dwangsom die is verbeurd tot het ogenblik waarop het gestelde maximumbedrag is bereikt, zonder dat na dat ogenblik nog een dwangsom kan worden verbeurd.

De tweede en derde prejudiciële vraag

11. Het Hof is op grond van artikel 1, lid 2, a), van het Verdrag bevoegd om kennis te nemen van vragen betreffende de uitleg van rechtsregels die gemeen zijn aan de Beneluxlanden.

12. De bewijslastverdeling in geschillen over het opleggen, verbeuren en invorderen van dwangsommen is niet geregeld door de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom, noch door andere rechtsregels die gemeen zijn aan de Beneluxlanden.

13. Het Hof is bijgevolg niet bevoegd om de tweede en derde prejudiciële vraag te beantwoorden.

Ten aanzien van de kosten

14. Het Hof moet, volgens artikel 12, lid 1, van het Verdrag, de kosten vaststellen die op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria voor de raadsliden van de partijen, voor zover zulks in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is.

De kosten worden vastgesteld op 1.500 euro.

Het Benelux-Gerechtshof

Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België in zijn arrest van 6 januari 2022 gestelde vragen,

Verklaart voor recht

15. De eerste prejudiciële vraag moet aldus worden beantwoord:

In geval de dwangsomrechter een bedrag heeft bepaald waarboven de dwangsom niet meer wordt verbeurd, loopt een verjaringstermijn voor iedere dwangsom die is verbeurd tot het ogenblik waarop het gestelde maximumbedrag is bereikt, zonder dat na dat ogenblik nog een dwangsom kan worden verbeurd.

16. Het Hof is onbevoegd om de tweede en derde prejudiciële vraag te beantwoorden

Aldus gewezen op 6 juli 2023 door B. Deconinck, president, M.V. Polak, eerste vicepresident, F. Delaporte, tweede vicepresident, M.-L. Meyer, R. Linden, raadsheren, M.-C. Ernotte, G. Jocqué, T.H. Tanja-van den Broek en H.M. Wattendorff, plv. raadsheren, en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel, op 6 juli 2023, door Mevrouw B. Deconinck, voornoemd, in aanwezigheid van de heer A. Henkes, Advocaat-Generaal en de heer A. van der Niet, griffier.

A. van der Niet

B. Deconinck